

Saprašanās memorands Latvijas spēju attīstībai elektronikas ražošanai nepieciešamo mikroshēmu piegādes ķēdē

Rīga, datums ir pēdējā pievienotā drošā elektroniskā paraksta un laika zīmoga datums

Saprašanās memoranda mērķis ir iesaistītajiem partneriem vienoties par kopēju redzējumu un darba plānu, kas noteiktu **Latvijas lomu un ekosistēmas attīstību mikroshēmu piegādes ķēdē**. Latvijai mikroshēmu ekosistēma ir īpaši svarīga, jo valstī attīstās industrija, kas strādā pie tādu nākamās paaudzes komunikācijas tehnoloģiju produktu izstrādes un ieviešanas, kuros būtiska loma ir mikroshēmām. Elektroniskās integrālās shēmas un to daļas ir nozīmīgas elektronisko iekārtu ražošanai iekšējam un ārējam patēriņam.

Elektronisko un optisko iekārtu ražošana kopš 2010.gada ir visstraujāk augošā apstrādes rūpniecības nozare Latvijā, kuras īpatsvars kopējā apstrādes rūpniecības izlaidē ir palielinājies no 3,7% 2009.gadā līdz 7% 2022.gada pirmajā pusē. Ražošanas apjomi kopš 2016.gada ir gandrīz dubultojušies, tai skaitā darba vietu skaitam pieaugot vidēji par 50%. Neskatoties uz ražotāju cenu svārstībām, stabili pieaug arī elektronisko un optisko iekārtu ražošanas nozares realizācijas apjomi. 2022.gada pirmajā pusē, salīdzinot ar 2019.gadu, produkcijas realizācija vietējā tirgū ir būtiski pieaugusi – par aptuveni 75%. Nozares attīstība ir cieši saistīta ar ārējo pieprasījumu, aptuveni 90% no visas nozarē saražotās produkcijas tiek eksportēta. Strauji augot nozares izlaidei, jaudu izmantošanas līmenis saglabājas salīdzinoši augsts. Arī elektronisko un optisko iekārtu imports aug. 2015.gadā tas bija aptuveni 266 milj. euro, bet 2021 .gadā jau 550 milj. euro. Šie dati parāda, ka Latvijas elektronisko un optisko iekārtu ražošanas nozare attīstās, kas norāda arī uz pieaugošo mikroshēmu nozīmi turpmākajā nozares izaugsmē.

Uzsverot mikroshēmu piegādes ķēdes noturības nozīmību, arī Eiropas Komisija 2022.gada 8.februārī nāca klajā ar Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido pasākumu kopumu Eiropas mikroshēmu ekosistēmas stiprināšanai un attīstībai (“Mikroshēmu akts” / “Chips Act”). Tajā ietverts plašs pasākumu kopums, kuru mērķis ir nodrošināt Eiropas Savienības piegādes drošību, noturību un tehnoloģisko līderpozīciju mikroshēmu tehnoloģiju un lietojumu jomā.

1. Latvijas Darba devēju konfederācija, Rīgas Tehniskā universitāte, Latvijas Universitāte, “Latvijas Mobilais Telefons” SIA, “Mikrotīkls” SIA, “Tet” SIA, “Elektroniskie sakari” VAS, Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde, Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts, Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts, Ekonomikas ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk tekstā visi kopā – Partneri, katrs atsevišķi – Partneris), noslēdz Saprašanās memorandu, lai:

1.1. Veicinātu mikroshēmu ekosistēmas attīstību Latvijā

- 1.1.1. Identificējot mikroshēmu piegādes ķēdē šobrīd iesaistītās un potenciāli ieinteresētās puses, kā arī veicinot plašāku starpnozaru un starpsektoru interesi un iesaisti mikroshēmu piegādes ķēdē Latvijā, stiprinot mikroshēmu inovāciju ekosistēmas sadarbību un attīstību Latvijā.
- 1.1.2. Organizējot ekosistēmā ieinteresēto pušu tikšanās no 2023.gada, tādējādi veicinot industrijas, politikas veidotāju un īstenotāju, kā arī akadēmiskā sektora sadarbību Latvijas spēju identificēšanai un attīstībai mikroshēmu piegādes ķēdē.
- 1.1.3. Veicinot sadarbību ar starptautiskajiem mikroshēmu jomas ekspertiem un zināšanu pārnēsi Latvijā.
- 1.1.4. Veicinot Latvijas ekosistēmas iesaisti starptautiskajās mikroshēmu iniciatīvās, nostiprinot Latvijas lomu Eiropas un citu pasaules reģionu mikroshēmu piegādes ķēdēs.
- 1.2. Attīstītu Latvijā izglītības iespējas un pētniecību mikroshēmu jomā**
 - 1.2.1. Pilnveidojot un ieviešot augstākās izglītības un tālākizglītības programmas un attīstot akadēmiskā un zinātniskā personāla tālākizglītību, lai līdz 2027.gadam veicinātu zināšanu attīstību un augsti kvalificētu ekspertu pieejamību Latvijā. Veicinot pētniecības attīstību Latvijā mikroshēmu jomā, lai vairotu zināšanas un Latvijas spējas mikroshēmu piegādes ķēdē.
 - 1.2.2. Veicinot pētniecību un akadēmiskā sektora sadarbību ar industriju, nodrošinot zinātnisko iestrāžu radīto risinājumu prototipēšanu, testēšanu, adaptēšanu un ieviešanu.
 - 1.2.3. Izvērtējot iespējas Latvijā izveidot pētniecības laboratoriju neliela apjoma prototipēšanas un inovāciju attīstības vajadzībām, lai veicinātu sadarbību ar industriju un citu valstu pētnieku interesi darboties Latvijā.
 - 1.2.4. Attīstot sadarbību Eiropas Savienības programmu ietvaros, tostarp "Apvārsnis Eiropa" un "Digitālā Eiropa", Eiropas Savienības kopuzņēmumos un kopīgās programmās, kā arī sadarbojoties ar citu valstu pētniecības un augstākās izglītības iestādēm, lai veicinātu zināšanu radīšanu un pielietošanu izglītības programmās, pētniecībā un inovāciju ekosistēmā kopumā.
- 1.3. Attīstītu Latvijā izstrādes un ražošanas spējas mikroshēmu piegādes ķēdē**
 - 1.3.1. Izvērtējot Latvijas šobrīd esošās izstrādes un ražošanas potenciālās spējas mikroshēmu piegādes ķēdē, kā arī virzienus spēju attīstībai un jaunu spēju radīšanai.
 - 1.3.2. Veicot pielietojumu un tirgus izpēti dažādās ražošanas industrijās (autobūve, telekomunikācijas, aviācija, medicīna u.c.).
 - 1.3.3. Identificējot un attīstot partnerības iespējas ar vietējiem un starptautiskiem izstrādātājiem un ražotājiem, lai veicinātu Latvijas spēju attīstību un mērogošanu.
 - 1.3.4. Identificējot un attīstot partnerības iespējas ar vietējiem un starptautiskajiem potenciālajiem Latvijā izstrādāto un saražoto mikroshēmu produktu pircējiem.
 - 1.3.5. Nodrošinot profesionālu juridisko un citu nepieciešamo ekspertu atbalstu "Mikroshēmu akta" ieviešanai un dalībai atbalsta mehānismos.

- 1.3.6. Veicinot finansējuma piesaisti pētniecības, izstrādes un ražošanas attīstībai mikroshēmu jomā Latvijā.
2. Atbilstoši apstiprinātajām Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnēm (2021.-2027.gadam) Latvijas tautsaimniecības attīstība ir iespējama tikai balstoties uz inovācijām un zināšanām. Latvijas tēla koncepcija paredz valsts attīstību veidot izmantojot misiju pieeju. Parakstot Saprašanās memorandu, **Partneri apņemas veicināt mikroshēmu iekārtu un nozares attīstību, jo īpaši – pētniecību, projektēšanu, ražošanu un testēšanu, izvirzot to kā ilgtermiņa misiju Latvijai.**
 3. Izņemot konfidencialitātes saistības, Saprašanās memorands nenosaka nevienam Partnerim juridiski saistošus pienākumus, tostarp nekādas finansiālās saistības.
 4. Partneri apņemas nodrošināt konfidencialitāti jebkurai informācijai, kas satur komercnoslēpumu, vai kuru pārējie Partneri ir darījuši zināmu kā konfidencialu, līdz informācija likumīgi kļūst publiski pieejama caur citiem Partneriem vai rīcības rezultātā, kas ir likumīgi veikta ārpus Saprašanās memoranda (nevis pamatojoties uz Saprašanās memorandu) vai ko Partnerim ir darījis pieejamu cits Partneris bez konfidencialitātes ierobežojumiem. Šī konfidencialitātes saistība neattiecas uz informāciju, kas ir pausta mutiski, ja vien Partneris, kas ir paziņojis šādu informāciju, nekavējoties rakstiski paziņo citam Partnerim, ka šādai informācijai ir jābūt konfidencialai.
 5. Saprašanās memorands stājas spēkā pēc tam, kad to ir parakstījuši visi Partneri. Saprašanās memorands ir noslēgts uz 10 (desmit) gadiem. Ja nevienam Partnerim nav iebildumu vai vēlme pārtraukt Saprašanās memoranda darbību, tas pagarinās vēl uz 10 (desmit) gadiem. Saprašanās memoranda kopējais darbības laiks nepārsniedz 20 (divdesmit) gadus.
 6. Saprašanās memorandu var grozīt, Partneriem rakstiski vienojoties. Saprašanās memorandam var pievienoties jauns partneris, Partneriem un jaunajam partnerim parakstot pievienošanās protokolu.
 7. Jebkurš Partneris var izstāties no Saprašanās memoranda jebkurā laikā, paziņojot par to citiem Partneriem rakstiski 10 (desmit) dienas iepriekš.
 8. Saprašanās memorands sagatavots uz 4 (četrām) lapām elektroniska dokumenta veidā un parakstīts ar drošu elektronisko parakstu, kas satur laika zīmogu.

Partneri:

Latvijas Darba devēju konfederācija

Andris Bite, prezidents

Rīgas Tehniskā universitāte

Artūrs Zeps, attīstības prorektors

Latvijas Universitāte

Indriķis Muižnieks, rektors

“Latvijas Mobilais Telefons” SIA

Juris Binde, prezidents, valdes priekšsēdētājs

Alfs Janevics, viceprezidents, valdes loceklis

“Mikrotīkls” SIA

Džons Martins Tallijs, izpilddirektors

“Tet” SIA

Uldis Tatarčuks, izpilddirektors, valdes priekšsēdētājs

“Elektroniskie sakari” VAS

Jānis Bārda, valdes priekšsēdētājs

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

Uldis Hmieļevskis, pārvaldnieks

Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts

Andris Anspoks, direktors

Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts

Ināra Opmane, direktore

Ekonomikas ministrija

Raimonds Lapiņš, valsts sekretāra vietnieks tautsaimniecības jautājumos

Izglītības un zinātnes ministrija

Anita Muižniece, ministre